

"כי אבני נזר מתנוססות"

(זכריה ט, ט"ז)

לרגל יומא דהילולא של שר התורה ועמוד ההוראה הגאון הקדוש רבי אברהם בורנשטיין מסוכטשוב בעל ה'אבני נזר' זצלה"ה, י"א אדר א' תר"ע - רשימות מתלמידו חביבו של מו"ר רבינו ה'דרכי שמואל' זיע"א, הרה"ג ר' שמואל אלבאום שליט"א, מדברים שנשמעו מפי רבינו זיע"א אודות צדיקי וגאוני בית קוצק-סוכטשוב וביחוד על בעל ה'אבני נזר' זיע"א

ה

נה מכיוון שזכיתי להסתופף זה כמה שנים בצילו של האילן הגדול רבינו זיע"א, וכן זכיתי להיות קשור לבית הנשגב - 'בית סוכטשוב', ולגודל הערצתו של רבינו זיע"א לדרכה ולייחודיותה של חסידות 'סוכטשוב' וגם בשביל לשמחני, התייחס אלי הרבה פעמים בהקשר לזה, בדרכו הייחודית והמפורסמת, הכל לפי הזמן ובמקום הנצרך והמתאים לפי חשבון מדויק להפליא, כפי שנהג כדרכו בקודש לרדת ממרום מקומו אל תלמידי הישיבה בכדי לרוממם ולחזקם, להתייחס לכל אחד ואחד בשפתו הוא, ובהקשר אליו מתי ולמה וכמה, והמבין יבין. כך לדוגמא כאשר עבר פעם לידי מקומי בביהמ"ד בסדר בבוקר, שאל אותי כשהייתי נסוך על פניו הקדושות: 'נו... איפה אווזים בסוכטשוב...' ובפעם אחרת במוצאי שבת חנוכה [רק להיזכר בשבת נשגבת זו בצל רבינו זיע"א, דאבה נפשנו] פגשני ושאלני: 'נו... מתי מדליקים נרות חנוכה במוצאי שבת לשיטת ה'אבני נזר', קודם הבדלה או לאחריה. [נכונותו היתה לשיטת האבנ"ז הידועה (אור"ח סי' תצ"ט) דנרות חנוכה קודמין ומבאר שם הטעם ולא שייך בזה 'תדיר קודם', וכפי שנהג ראש הישיבה זיע"א בעצמו], לכן אמרתי לבוא במגילת ספר, דברים שהעליתי בזכרוני ששמעתי מרבינו זיע"א השייכים לרבותינו לבית סוכטשוב, רבינו ה'אבני נזר' זיע"א, חמיו הרה"ק מקוצק זיע"א ובנו בעל ה'שם משמואל' זיע"א.

"עול תורה באמת"

ראוי בתורת הקדמה להביא מאורע שהיה לי עם רבינו זיע"א. כידוע מנהג ישראל בליל היום הקדוש לאחר 'כל נדרי' להקיף את הבימה עם ספרי התורה לחבקם ולנשקם וכידוע ענין התיקונים הגדולים הנעשים בדבר

זה. ובית מדרשו של רבינו זיע"א בית המדרש 'אגודה' צר וארוך כידוע ובסופו ישנה גם תוספת ולגודל הצפיפות אין ביכולת של רוב ככל הציבור לגשת אל ספרי התורה. גמלה בליבי ההחלטה למצוא את ההזדמנות המתאימה ולגשת לרבינו ראש הישיבה בבקשה אולי אפשר ויעשו הקפה גדולה יותר עד סוף בית המדרש בכדי לזכות את כלל הציבור בדבר זה.

כמוכן שהיתה לי יראה גדולה לבוא בבקשה מעין זו, אך בכבא רבינו זיע"א לסדר מוסר אור לט' בתשרי ערב היום הקדוש נגשתי אליו טרם התיישב במקומו ופי' בשאלתי באם מתאפשר הדבר וכו'. תיכף ומיד כשסיימתי דברי נענה לי רבינו זיע"א בידיו ה'העיקר... העיקר לקבל עול תורה... עול תורה באמת' ותוכ"ד אמר 'כמוכן יש את הענין וכו' ונראה איך יסתדר הדבר בשעת מעשה'.

בהקשר למסר נוקב זה שיצא מפי קדשו נזכרתי תיכף במעשה אודות הגה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין מהאריות שבחבורה בקוצק והחלטתי לספרו לרבינו באותו מעמד על אף גודל הזמן והשעה (לאפוקי מפעמים וזמנים שגער בי על רצוני לשתפו בעובדות וכדו') כי אצל רבינו כידוע הכל היה מחושבן ומדויק לפרטי פרטים ולכל זמן ועת...). בקוצק כמו לארון הקודש בכדי לנשק את הפרוכת, פעולה חיצונית זו לא מצאה חן בעיני האריות שישבו בחבורה ה' בקוצק, אולם כשהגה"ק ר"מ מגוסטינין היה ניגש ומנשק לפרוכת ידעו שאצלו זוהי פעולה פנימית אמיתית ולא לעגו לו כלל. כשסיימתי את דברי נענה רבינו זיע"א ואמר בהתלהבות 'שרפים... שרפים... אין סוף... אין סוף לאיפה שאפשר להגיע'.

יש בנותן טעם להביא כאן עובדה שנפרסמה ('מראש מקדם' עמ' 40)

בשם רבינו זיע"א על סכו הגרח"ל שבנערותו התקרב לקבוצה של חסידי קוצק שעוד זכו להסתופף בצל השרף מקוצק זיע"א, וקראוהו להתפלל במחיצתם ביום הכיפורים. והנה כשהגיע ראה לתדהמתו את כולם שוקדים על תלמודם ושקועים בלימוד שו"ע חו"מ ה' טוען ונטען, וכלפי חוץ לא ניכר כלל שוני בין יום זה לבין שאר ימות השנה, רק כמה דקות קודם השקיעה משך אחד מהם בגארטעל שלו וקרא בקול 'כל נדרי ואסרי' והכל החרו אחריו, ומיד לאחר מכן נעמד ראש החבורה והמשיך בלימוד השו"ע בדיוק במקום שהפסיקו קודם לכן. לאחר כמה שעות דפק הגבאי על הבימה, והתפללו תפילת מעריב בזריזות, וכמדומה שכלל לא אמרו הפיוטים. למחרת כבר לא הגיע הגרח"ל כי לא היה מסוגל לעמוד בזה.

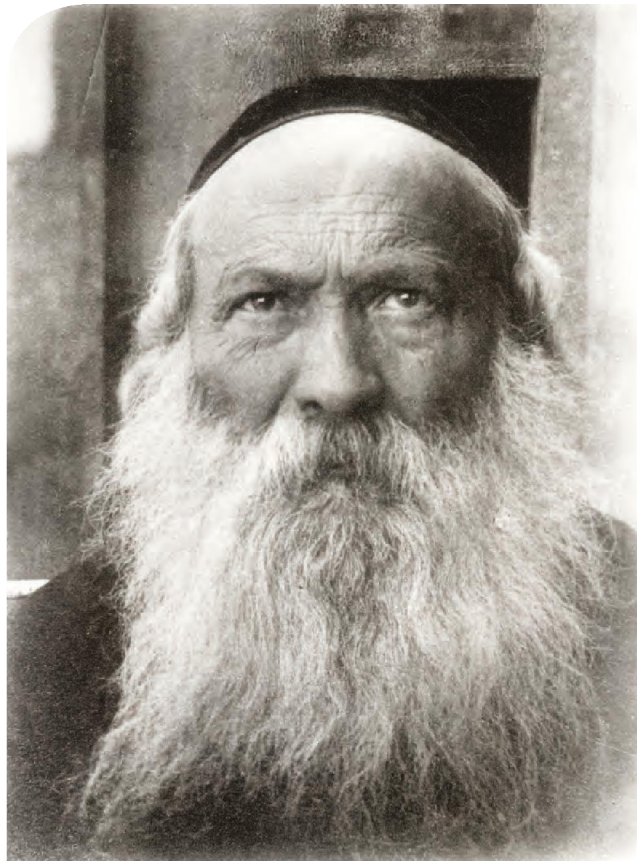
כמדומה שבעובדה זו נכללים שני דברים אותם ביקש להחדיר בנו רבינו זיע"א, ראשית 'העיקר... העיקר לקבל עול תורה... עול תורה באמת', שנית שלא להיתפס להתלהבות רגעית שאין בה קנין לימים שאחרי, שהרי עיקר העיקרים הוא לחולל שינוי מהותי וקבוע בעבודת השם וכפירוש הגאון במשלי שהיה שגור בפי רבינו זיע"א עה"פ 'לב רשעים כמעט...' שאפילו אדם שיש לו לב ובשעה שלומד מוסר מתעורר אבל אם אינו מתרגם את הלימוד למעשה הרי זה בבחינת לב רשעים כמעט.

קוצק: תורה - הדרך הבטוחה ביותר להתקרב להשי"ת

ובאמת בענין ההערכה שרחש רבינו זיע"א לקוצק בכלל ולגה"ק מקוצק זיע"א בפרט, יש לציין עובדה שהתרחשה עמי שנה אחת בתאריך כ"ב שבט יומא דהילולא של הגה"ק

מקוצק זיע"א, באותו יום תפילת שחרית התקיימה בביתו של רבינו זיע"א כהרגלו בתקופת החורף. 'המעורר' גאנס ונדרם מה שגורם לכך שכבר הגיע הזמן להתחיל את התפילה והצבור עוד לא הגיע, בינתיים כבר דאגו להעיר את הבחורים, אלא שהזמן התאחר והנה רבינו זיע"א ניגש לארון הספרים הסמוך למקום מושבו בכדי לבדוק בלוח [כנראה] מתי סוף זמן ק"ש, ולכשראה את התאריך פנה אלי ואמר לי בחיוך: 'נו... בכזה יום צריך מעורר?! בכזה יום לא צריך מעורר...!'

בכדי שיובנו הדברים יותר בהקשר לרבינו זיע"א אביא תיאור קצר על דרכה של חסידות קוצק המובא בספר 'מראה הדשא': 'וזאת לדעת, בקוצק היתה העבודה בחסידות, איך להגיע לנקודת האמת. ואמת לפי פירוש קוצק היא שלימות, כל מה שאתה עושה תשאף לשלימותו לא להשאיר באמצע הדרך, אין אמת לחצאין, ואמת היא עקביות והחלטיות, אל תתנודד לכאן ולכאן, עיקרה הריכוז וכלי היסוס ופקפוקים, מעין 'איין ולא ורפיא בידיו', ועשה דרכך בתקיפות. ואמת היא התמדה - המשך במה שהתחלת בלי לאות ואל תרתע מהפרעות ומכשולים, אסור להפסיק באמצע, כי כל המפסיק הרי כאילו מכחיש את האמת שלו - וכל דבר שאינו מתקיים נקרא כזב, כמי מים מכזבים. ואמת היא זו כשאין לאדם כל פניה צדדית, בלי כל גוון נוסף, בלי פזילה לצד עצמו, אלא כל מה שהאדם עושה יהיה מכוון רק לנקודה אחת, לעבר המטרה שהעמיד לעצמו, מבלי להתחשב בדעת אחרים, אבל גם לא לראות את טובת עצמו. המטרה העליונה בחסידות היא הדביקות בהשי"ת, שיא ההתקרבות אל הקב"ה. ההתקרבות הזאת יכולה להיות בכמה וכמה דרכים... אבל בקוצק גרסו, שהדרך הבטוחה ביותר היא ההתקרבות בדרך התורה דהיינו

בלימוד התורה בעיניו ובעמקות וביותר בחידושי תורה". כמדומה שאין צורך להכביר בהסברים, אנו זכינו לראות עבודה מעין זו יום יום, שעה שעה.

ופעם שח לי רבנו זי"ע תחת אחד השיחים מה שכבר מובא בספר 'אביר הרועים' לרבי צבי יהודה מאמלאק תלמיד ה'אבני נזר' זי"ע (ח"א עמ' סח) "ונודע לכל באי שערי סאכאטשוב מה שהי' מרגלא בפומיה דרבנו הקדוש זצ"ל בשם חמיו הקדוש הגאון האלקי מקוצק זצ"ל שהגיד לו כמה פעמים... דרך התורה לקרב עצמו להשי"ת ע"י התורה הוא גבוה יותר מאד נעלה, וכמעט בכל חג השבועות הגיד בשולחנו הטחור מאמר זה". וחזר על זה רבנו זי"ע שבכל שנה (!!!) אלו היו אמריו של ה'אבני נזר' בטיש ביו"ט של שבועות חג מתן תורתנו.

[וכפי שמוכח בשם משמואל' כמה פעמים בשם דקינו הגה"ק מקוצק זי"ע וז"ל "כפסוק כי טובים דודיק מין, כי יש הרבה דרכים להתקרב להשי"ת אלא שכולם בחזקת סכנה ואך הדרך ע"י התורה הוא דרך אחד בטוח, והוא כי טובים דודיק מין, היינו שהידידות טובה ובטוחה אימתי כשבאה מין מיינו של תורה, עכ"ד"]

ודבר בעיתו מה טוב להביא את דברי השם משמואל בענין שובבי"ם ת"ת - "ממוצא הדברים הגה"מ השובבי"ם ת"ת הם זמן התיקון לחטא הידוע, ויש שמתענים ועושין סיגופים, מוטב שיאמר כל אחד לגופו מוטב להשתעבד בכיתיה של תורה ולצמצם את כל מעשיו ותהלוכותיו שיהיו בדרך התורה ולא להשתעבד לתעניתים וסיגופים, כמו שהגיד כ"ק דקינו האדמו"ר הגדול זצלה"ה מקאצק שהליון בדרך התורה הוא הגדול שבסיגופים לגוף, עכ"ד" ומוכן שהאיש השם שכמו להשתעבד לתורה, הן ביגיעת הלימוד והן בצמצום תהלוכת מעשיו עפ"י התורה, מועיל יותר מכל סיגופי הגוף" (שם משמואל פר' ויחי עמ' שצ"ד).

אבני נזר' - גאון עולם וקדוש עולם

רבנו התבטא על מרן ה'אבני נזר' זי"ע שהיה 'גאון עולם' ו'קדוש עולם'. ופעם כשנכנס רבנו זי"ע אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ועל שולחנו היה מונח שו"ת אבני נזר' אמר רבנו ברגש 'גאון...' וענה לעומתו הגרי"ש 'כו"ע מודר'. ופעם אמר רבנו שהגרי"ש היה נוהג ללמוד בכל מועד את הסימנים באבני נזר הקשורים לאותו מועד.

האבני נזר' כותב בתחילת הקדמתו לספרו המפורסם 'אגלי טל' [ואמר רבנו משמיה דמרן ה'חזון איש' שאינו מובן מפני מה העולם קוראים לרבי מסוכטשוב 'אבני נזר' ע"ש ספרו 'אבני נזר' ויותר ראוי היה לקרותו 'אגלי טל'] ויען אברהם ויאמר הפעם אודה ד' אשר מיושבי ביהמ"ד שם חלקי.

זי"ע אמר שהעולם טועים לחשוב שאפשר לפעול ישועות רק ע"פ קבלה ואני אומר שאפשר לפעול ישועות גם ע"פ נגלה. וכפי שהעיד הגה"ח ר' שלמה קאליש זצ"ל ואמר ברידי הוה עובדא, פעם אחת נכנסתי אל ה'אבני נזר' עם מו"ח בעל ה'חלקת יואב' זצ"ל, פנה ה'אבני נזר' אל מו"ח ואמר לו "צריך אתה כבר להתחיל לקבל פתקאות, כלומר להיות אדמו"ר", נודעזע החלקת יואב ואמר "רבי, איך אוכל לעשות זאת ומה אעשה, אם יבא אלי יהודי ויבקש שאפעל שיהיה לו בן זכר הרי כדאי להיות רבי צריך לדעת זאת", נענה ה'אבני נזר' ואמר "אי, וכי אינך יודע ביבמות", אמר הרב מקינצק "האם כונת הרבי לפרוש הר"ח", השיב ה'אבני נזר' "אם כך הרי אתה כן יודע", והוסיף לומר "העולם טועים שחושבים שאפשר לפעול ישועות רק ע"פ נסתח ואני אומר שהכל אפשר גם ע"פ נגלה, ויודע אני למשל נמוקי יוסף במס' בבא קמא שאפשר לפקוד בו עקרות". סתם ולא פירש. הוסיף ר' שלמה ואמר "מיד כשיצאנו מן הקודש פנימה לא התעצל מו"ח וישב ללמוד כל הנמוקי יוסף על ב"ק ולא מצא איה מקומו אבל את הר"ח ביבמות הוא כן ידע". (נכתב ע"י הרה"ח ר' ישראל הוה זצ"ל מובא בקובץ זכרון ישראל עמ' 66)

חיבתו של מרן זי"ע לתורת ה'אבני נזר' וה'שם משמואל'

בספר 'בלבת אש' מובא בשם הרה"ג ר' יהושע פריינד שליט"א ששמע מרבנו זי"ע שכיום רגילים העולם ללמוד את מסכת שבת עם ה'אגלי טל', אבל אצלו שבת כבר מסודרת לו בראש בצורה שלמד והתייגע עליה בעבר עם הראשונים בלבד בלי ה'אגלי טל' ולכן קשה לו ללמוד היום את המסכת עם ה'אגלי טל' אבל מפני כבודו של ה'אבני נזר' ש'כל דבריו דברי טעם' וחזר והדגיש כי בכל חידוש של ה'אבני נזר' יש טעם מיוחד, השתדל ללמוד כמה ענינים עם ה'אגלי טל'.

לרבנו זי"ע הייתה חיבה לספר 'שם משמואל' ואמר שהוא 'מלא וגדוש...'. ובפעם אחת אמר שכל תורה שמוכאת ב'שם משמואל' בשם אביו ה'אבני נזר' הוא פנינה והיה מלא התפעלות (בשם הרה"ג ר' אביעזר סגרה שליט"א). פעם אחת בעפרא דשבתא בזמן הסדר כשיצא לכיוון ביתו לקדש קידושא רבא והוא אחוז בשרעפיו, אני יושבתי בכניסה לביהמ"ד, ובדרכו הפנה אלי את ראשו ואמר לי 'נו... קידושא רבא... אבני נזר... בעתיקא תליא מילתא...'

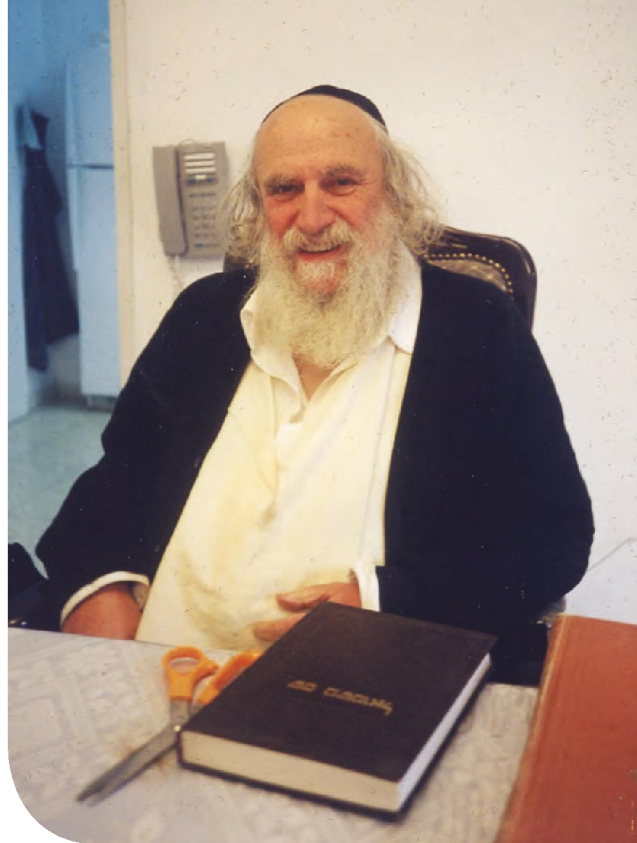
מטשעבין שח שדודו הרב מליקווע שהיה גיסו של האבני נזר' סיפר שנכנס פעם אל האבני נזר' בפורים וראה אותו לומד גמ' עם ר"ן ושאלו אם הוא יושב כל הזמן ולומד כיצד הוא מקיים מצוות עד דלא ידע, והשיבו האבני נזר' כדלעיל (רשימות הרה"ח ר' ישראל הוה זצ"ל). וכשאמרתי לרבנו זי"ע דמה שידוע שהכוונה לר"ן בנדרים ששם מאריך בביאורו טובא וכו', ביטל הדברים מכל וכל ואמר 'למה דוקא ר"ן בנדרים, כל ר"ן... כל ר"ן...'. כידוע הנהיג רבנו ביישבתו הק' שבין הזמנים בחודש ניסן התחיל ביום ז' ניסן. ונוהג היה רבנו לבאר את יקרת הימים בהביאו את דברי החסד לאברהם שמשלושים יום קודם הפסח מתחילה הארה גדולה וצריך הכנה גדולה להכנס לחג כראוי. וכן את דברי הגר"א דכל יום יום בחודש ניסן הוא בבחינת ראש חודש "החודש הזה לכם ראש חדשים". וכן הביא מש"כ האבני נזר' בתשובה (או"ח הל' פסח של"ו, ומובא ב'דרכי שמואל' פר' ויקרא שיחה ב' [הכנה לחג הפסח] עמ' רנ"ז) לגאון רבי חיים ברלין "יקרתו הגיעני ערב שבת בין השמשות, דבר אשר ביקש להשיב לו על איזה ספיקות במילי דפיסחא, אם כי הקשה לשאול כי ימים אלו יקרי הערב שעה ליום יחשב, על כל זה לאשר ביקש מאד להשיב לו להיות לו לעונג ושמחת יום טוב לקחתי מעט פנאי...".

שמעתי שרבנו זי"ע סיפר בעת רצון את המעשה דלהלן [אביא זאת כפי הצורה הידועה לי]: ה'אבני נזר'

כוונתו היתה לדבריו הק' של האבנ"ז המובאים בשם משמאל' (שמיני עמ' ר"ג וע"ע בספר 'נאות הדשא' ח"א עמ' ק"מ) יעו"ש. בשיחותיו הנוראות בלילות ש"ק רמז רבנו כו"כ פעמים לדברי האבנ"ז הללו אך לא אמרם בפירוש ושמעתי שבאחת השיחות האחרונות, בחורף תשע"ח הזכיר רבנו את הדברים בפירוש ובשם אומרו (ונדפסו בס"ד ב'דרכי שמואל' פר' יתרו שיחה א' עמ' ק').

ככלל, בנוגע לספר 'שם משמאל' יש בנותן טעם להביא כאן עובדה שסיפר הרה"ח ר' ישראל הזה זצ"ל (מובא בקובץ זכרון ישראל עמ' 60): סיפר לי הגאון רבי רפאל דוד אויערבך זצ"ל [דודו וגיסו של רבנו זי"ע], שבשנת תשד"ם לפני ר"ה לאחר השיעור הקבוע שלו בישיבת שער השמים דיבר קצת מעניינא דיומא, ואמר דברים בסגנון שנקרא דברי מחשבה. וסיפר שהדברים נודעו לאחיו רבי שלמה זלמן זצ"ל, ויגער בו אחיו ואמר שדברים מסוג זה אין לאמרם בעבור מפני שאף אחד לא יחזור בתשובה ע"י דברים כאלה, וע"כ או שאומרים דברי מוסר והתעוררות לתשובה, דברים שיתפתחו את הלב או שלוקחים תוס', או קצת החושן, ומבררים אותו בעמקות ובעיון, אבל לדבר דברים כאלה אין לזה טעם. שאלו ר' רפאל דוד א"כ מה דעתו על ה'שם משמאל', אמר רבי שלמה זלמן דע לך שה'שם משמאל' היה למדן גדול כפי שרואים מהפנים של ה'אגלי טל' שהוא סדרו, וכל מי שמעיין בספרו הגדול 'שם משמאל' רואה שכל דבר מבורר אצלו בעמקות ולמדנות ועל כל דבר מביא מקור מחז"ל. והוסיף ואמר ששמע מפי הרה"ח ר' שלמה קאליש זצ"ל שדברי החסידות לא תפשו אצל ה'שם משמאל' אפילו עשרית מסדר יומו כי כל כולו היה נתון לעמל ויגיה בלימוד התורה. ורק בשלחנו היה אומר לחסידים דברי חסידות לעוררם לעבודת השי"ת ואינו דומה כלל לאלו שאומרים דברי מחשבה בעלמא וכל היום עוסקים במחשבות.

ב"א אדר תש"ע במלאות מאה שנה לפטירתו של מרן ה'אבני נזר' לרגל ה'א"צ הודפסה מהדורה של הספר אביר הרועים עובדות והנהגות על מרן ה'אבני נזר' שכתב תלמידו רבי צבי יהודה מאמלאק זצ"ל, ונדפס בפיעטרקוב בשנת תרצ"ה. מכיון שהכרתו בהערצתו של רבנו ל'אבני נזר' הבאתי לו עותק. בו ברגע שהגשתי לו את הספר מיד אמר לי רבנו, בסוף הספר ישנה תשובה בענין אימותו לענות אמן בשעה שאין הידים נקיות לאחר שיצא מבית הכסא קודם

קהל חסידים וכן היה נכנס מדי פעם לבית אביו של רבנו מרן הגרש"ז זצ"ל שם היו דנים גם בתורת האבנ"ז וכו'. רבנו זי"ע הזכיר פעם מה שהאבנ"ז לא הרשה לבחורים לבוא ולהשתתף בטיש'ן בשבתות ואמר שבחורים צריכים לשבת וללמוד, וספרתי לרבנו זי"ע שמקובל שבשלב מסוים בחורים ערערו על כך וטענו שבמקומות אחרים בחורים רשאים לבוא ולהשתתף, וילמה נגרע'. ומאז הורשו שנים שלושה בחורים לבוא בתורות. וכשמע רבנו זי"ע דברים אלו ביטלם מכל וכל וחזר ואמר שבחורים לא הורשו להשתתף.

פעם אחרת בעת שמחת הפורים רמז לי רבנו זי"ע על השיכור ששיבח האבנ"ז, כוונתו היתה לקראקאווער פיאק [השיכור מקראקא] ששתה בכל חודש אדר וטעמו ונימוקו עמו ושבתו האבנ"ז וכמובא בספר 'שיח שרפי קודש' (ח"א אות רס"ח) "הה"ק הר"ר אברהם מסוכטשוב זצ"ל הי' רגיל לספר בפורים מעשה מן קראקאווער פיאק ששתה י"ש ונשתכר שתי שבועות קודם פורים ושתי שבועות אחר פורים כי אמר שבאמת קשה על המן הרשע שה' רוצה להרוג ולאבד את כל היהודים ח"ו איך קבע זמן רק על יום אחד אולי כמה וכמה מהיהודים מטמינים א"ע לתוך בורות שיחים ומערות ולא יוכל להרוג אותם ביום אחד והי' צריך להגביל זמן עכ"פ לכל חודש אדר כמו שנפל לו הפור בחודש אדר והה"ק הר"א מסוכטשוב ז"ל הי' מפליא קושיא זו ותירץ בשם הפיאק הנ"ל אשר גם בזה עשה המן רשעות וחשב אולי לא יוכל להרוג אותם

שנטל ידיו או לא. ראשית המסר החד היה ברור, עובדות והנהגות הכל טוב ויפה אבל עיקר העיקרים זה תורה ורק תורה. אבל אי אפשר היה גם כן שלא להשתומם מזכרוננו של רבנו, בסוף הספר כתב תלמיד האבנ"ז קונטרס וזאת ליהודה והיא תשובה ארוכה עם מעל מחמישים סימנים בדברי האגלי טל במלאכת דש (ס"ק י"ז אות ס"ג) לדחות האומר לחדש שאפי' רבי יהודה דס"ל מלאכה שצ"ל חייב היינו דוקא באב אבל בתולדה מודה דפטור יעו"ש ובסוף בסוף בסימן נ"ז כותב בענין זה שאמר לי רבנו.

עובדות על רבינו האבני נזר זי"ע

אביא עובדות מחכימות שזכיתי לשמוע מרבנו זי"ע וכן מה ששמעתי מאחרים. וזאת צריך לידע כי כחלק ממידת האמת הנשגבה שהיתה מושרשת ברבנו זי"ע, היה בורר ומדייק מאד בהימננות של עובדות והנהגות גדולי ישראל מדורות עברו ולא פעם שמענו ממנו לדוגמא דברים ששמע מאדם ששמע ממרן הגר"ח מבריסק בעצמו, או מהמהר"ל דיסקין וכו'. בנוגע לבית סוכטשוב, דהיינו עובדות והנהגות ממרן בעל ה'אבני נזר' ובנו מרן בעל ה'שם משמאל' שמע וקיבל רבנו מכלי ראשון ממש, וזה ע"י תלמיד האבנ"ז שזכה לשבת לשמוע את שיעוריו ואף כתבם - הגה"ח רבי שלמה קאליש זצ"ל חתנו של הרב מקינצק הגאון בעל החלקת יואב' שהתגורר בסמיכות ל'שערי חסד' והיה מגיע להתפלל בביהמ"ד

והיפך יהי' כמו שהי' באמת ויעשו ישראל אותו היום יו"ט, יהי' להם יו"ט רק יום א' ולא לשמוח כל החודש ואמר הפיאק אני יודע כוונת המן הרשע שכוונתו למעט שמחתנו אבל באמת השמחה הוא בכל החודש לכן הנני שותה שתי שבועות לפני פורים ושתי שבועות גם אחרי פורים, והבנ". סיפר לי הגה"ח ר' ש"נ גינזבורג שליט"א ששמע מרבנו זי"ע המעשה שמרן הגאון הרוגצ'ובער היה נוסע לעתים אל האבנ"ז, באחת הפעמים שבא ביקש שיתן לו סמיכת חכמים. שאלו האבנ"ז האם למד הספר 'פרי מגדים' והשיב לאו. ואמר לו האבנ"ז שאם כן הדבר לא יתן לו סמיכה וחזר לביתו. לאחר זמן מה חזר ובא שוב לאבנ"ז. כששאלו האבנ"ז אם כבר למד 'פרי מגדים' השיב הן. מיד ישב האבנ"ז וכתב לו סמיכה בלי לבחון אם יודע 'פרי מגדים' (ע"כ נעתק מרשימות הרב רא"י בורגשטין בשם אחיו אדמו"ר מוהר"ה זצ"ל מסוכטשוב בני ה'שם משמאל'. הדברים הובאו בקובץ 'נזר התורה', גליון כ"א, אדר תש"ע, עמ' ת"ג. י"ל במלאות מאה שנה לפטירת מרן האבנ"ז זי"ע יעו"ש עוד בענין זה) אלא שרבנו זי"ע אמר שמעשה זה קשה לכא' מהאבנ"ז עצמו. ואולי כוונתו היתה למש"כ האבנ"ז בתשובה (או"ח הל' פסח תשובה ש"ס א') וז"ל "הנה דברי 'פרי מגדים' לא ראיתי, כי מעט מעט אשר אני רואה באחרונים. בפרט בספר 'פרי מגדים' שהלשון קצר ואי אפשר בהעברה בעלמא, וללמוד טוב אצלי יותר בגמרא וראשונים". ובאמת שמעתי מהרה"ג ר' אביעד סגרה שליט"א ששמע מרבנו זי"ע שהאבנ"ז אמר שאחרונים הוא לומד כשהולך לנזר, אולם ספר פמ"ג מכיוון שהוא 'צריך לימוד' אינו יכול ללמוד. הרה"ג ר' אביעד סגרה שליט"א סיפר מה שמע מרבנו זי"ע שלאחר פטירת האבנ"ז המשיכה הישיבה לפעול תחת הנהגתו של בנו מ"מ השם משמאל ואמר שהיה שם מאד חזק וכו' אלא שאינו יודע מדוע אולם לאחר בערך כשנה נסגרה הישיבה. באותו פרק הלך אחד הבחורים מהישיבה בסוכטשוב לראדן ורצה להתקבל לישיבתו של מרן החפץ חיים זי"ע, אלא שכשפנה לח"ח בבקשה להתקבל לישיבה נענה בשלילה מכיון שלא היה את התקציב הראוי בשביל להחזיק עוד בחורים. תוך כדי הדברים עבר שם ראש הישיבה מרן הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל ושמע שהוזכר שם בשיחה 'סוכטשוב' ושאל 'מה סוכטשוב'... וכשמע את תוכן השיחה אמר לח"ח שהוא מוכן לקבלו ולהתחייב בעול החזקתו בישיבה בתנאי קודם למעשה שבכל יום יאמר לו ווארט מהאבני נזר.